

обладнання, а також витрати пов'язані з управлінням цехами і бригадами.

Список використаних джерел

1. Губарик О.М. Оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства на підставі фінансової звітності та бухгалтерського балансу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. №23. С.38-41.

2. Чацкіс Ю.Д., Наумчук О.А. Визначення методів формування системи облікового забезпечення управління суб'єктами господарювання. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі. М. Туган-Барановського. Сер. Економічні науки*. 2009. № 4. С. 227-234.

Бельдій А.М.,
аспірантка кафедри обліку та оподаткування,
Науковий керівник: Гуцаленко Л.В.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

ВПЛИВ АМОРТИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПОДАТКОВІ РІЗНИЦІ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Нематеріальні активи – це об'єкти, в яких відсутня фізична та нематеріальна форма. Як і будь-який інший об'єкт, що знаходиться у власності або розпорядженні підприємства, нематеріальний актив також має свій термін придатності, що підлягає розрахунку амортизації. Правильність та повне відображення розрахунку амортизаційних відрахувань впливає на розмір податків.

Податкову амортизацію нараховують платники податку на прибуток, які використовують різниці під час визначення бази оподаткування, а саме: підприємства, які мають бухгалтерський дохід за останній рік від усіх видів діяльності понад 20 млн грн (а за підсумками 2020 р. – 40 млн грн); підприємства, які мають бухгалтерський дохід за останній рік від усіх видів діяльності не більше 20 млн грн (для 2020 р. – не більше 40 млн грн), але не відмовилися від різниць [1].

Згідно п. 138.3.4. Податкового кодексу України встановлено строки нарахування амортизації нематеріальних активів (табл. 1).

Проте, якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, то такий строк корисного використання визначається платником податку самостійно, але не може становити менше двох та більше 10 років.

Таблиця 1 Строки нарахування амортизації нематеріальних активів

Групи	Строк дії права користування
Група 1 - права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище)	Відповідно до правовстановлюючого документа
Група 2 - права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо)	Відповідно до правовстановлюючого документа
Група 3 - права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа
Група 4 - права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 5 років
Група 5 - авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (баз даних), фонограми, відеограми, передач (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки
Група 6 - інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	Відповідно до правовстановлюючого документа

Джерело: [2]

Відповідно, при визначенні та нарахуванні амортизації на нематеріальні активи виникають податкові різниці. Дані, зазначені в таблиці показують, що мінімальні терміни використання нематеріальних активів визначені лише для 4 групи (не менше, ніж 2 роки) та для 5 групи (не менше, ніж 5 років). Відповідно, якщо строки дії прав користування нематеріальними активами з вищенаведених груп у правовстановлюючих документах менше тих, що передбачені ПКУ, то в підприємства виникнуть різниці при нарахуванні амортизації за правилами бухгалтерського й податкового обліку, що збільшить фінансовий результат до оподаткування.

Тож амортизація впливає на фінансовий результат в цілях оподаткування. Вплив бухгалтерської та податкової амортизації на фінансовий результат зі звіту про фінансові результати наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 Вплив бухгалтерської та податкової амортизації на фінансовий результат зі звіту про фінансові результати

Фінансовий результат до оподаткування (рядок 2290 або 2295 Звіту про фінансові результати)	
+ (збільшує фінансовий результат)	— (зменшує фінансовий результат)
Амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до П(С)БО або МСФЗ (пункт 138.1 ПКУ)	Амортизація основних засобів або нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 ПКУ

Джерело: [3]

Податкова амортизація завжди менше бухгалтерської. Тому, можна говорити про те, що в цілях розрахунку податку на прибуток фінансовий результат зі звіту про фінансові результати збільшується на різницю між бухгалтерською та податковою амортизацією. Цю різницю формують обмеження, які встановлені у Податковому кодексі по відношенню до розрахунку податкової амортизації.

Наприклад: Рядок 2290 (фінансовий результат до оподаткування) Звіту про фінансові результати складає 100 000 грн. Сума нарахованої амортизації відповідно до П(С)БО або МСФЗ складає 50 000 грн. Сума амортизації, визначена відповідно до норм Податкового кодексу складає 40 000 грн. Прибуток до оподаткування = $100\,000 + 50\,000 - 40\,000 = 110\,000$ грн. Позитивна різниця між податковою та бухгалтерською амортизацією у прикладі складає 10 000 грн. Саме ця сума у підсумку і збільшить прибуток підприємства для податкових цілей.

Отже, нарахування амортизації нематеріальних активів має значний вплив на податкові різниці при визначенні податку на прибуток, а саме виникає позитивна різниця.

Список використаних джерел

1. Податкова та бухгалтерська амортизація: що спільного, у чому відмінність. *Uteka*: веб-сайт. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-nalogovaya-i-buxgalterskaya-amortizaciya-cto-obshhego-i-v-chem-otlichiya> (дата звернення: 28.03.2021).

2. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI із змінами і доповненнями. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html (дата звернення: 28.03.2021).

3. Відмінності податкової та бухгалтерської амортизації в якості податкових різниць з податку на прибуток. *Бухгалтер.com*: веб-сайт. URL:

<https://byhgalter.com/vidminnosti-podatkovoi-ta-buxgalterskoї-amortizacii-v-yakosti-podatkovix-riznic-z-podatku-na-pributok/> (дата звернення: 28.03.2021).

Гуцаленко Л.В.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ІТ – АУДИТ: МАСШТАБНІСТЬ РОЗВИТКУ ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ

Досягнення в галузі інформаційних технологій у поєднанні з реальним часом супроводжують глобальні зміни у веденні бізнесу та кидають виклик життєдіяльності різним професіям та зокрема професії аудитора.

Щоб покращити це розуміння, доцільно розглянути питання про те, як аудит змінювався з офіційного початку та до ХХІ століття. Промислова революція та вибух, що призвів до зростання ділової активності, призвели спонукали до широкого застосування методів аудиту. Залізниця, намагаючись звітувати та контролювати витрати, виробництво та експлуатаційні коефіцієнти, були основними каталізаторами для розвитку бухгалтерської професії в США [1]. Зокрема, фірми усвідомили необхідність механізмів виявлення шахрайства та фінансової звітності, і інвестори дедалі більше поклалися на фінансові звіти, коли корпорації почали брати участь у фондовому ринку.

Хоча ці проблеми спричинили розширення використання механізмів бухгалтерського обліку та аудиту, саме після обвалу фондового ринку 1929 року аудит став обов'язковим процесом у США.

У 1954 р. UNIVAC (UNIVersal Automatic Computer) був представлений як одна з перших діючих електронних систем бухгалтерського обліку в США. Однак аудитори почали серйозно розглядати питання аудиту в комп'ютеризованому контексті лише на початку 1960-х. У 1961 році Фелікс Кауфман написав книгу про електронну обробку та аудит даних, де порівнює аудит за допомогою комп'ютера. В 1963 році International Business Machines (IBM) випустила свою IBM 360, і цей пристрій зробив обчислення більш